

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Урок 1

Вступ. Видимий та невидимий світ

*Так говорить Господь:
Небеса – Мій престол,
а земля – то підніжок
для ніг Моїх...*

Іс. 66, 1

Запам'ятай!

Архангели — вищий, дев'ятий, ангельський чин, начальники Ангелів.

Херувими — це Ангели, найбільш приближені до Престолу Божого. Вони займають друге місце у ряду дев'яти ангельських чинів.

Серафими — один із дев'яти чинів небесної ієрархії, що найближчий до Бога.

Існують ще й такі чини: Престоли, Володарі, Сили, Власті, Начала.

Ангели та ангельські чини — це чисті духи, які мають розум і вільну волю, але не мають тіла.

ПОКЛІН БОГОВІ

Повітря чисте та морозне,
Зірки у небі сяють.
Ось вплив Місяць обережно
Й на землю поглядає.

Він дивиться згори завзято,
Як люди спочивають
І як у снах своїх крилатих
Аж до зірок злітають.

Невже Земля також дрімає?
Можливо, теж втомилась?
Враз чує Місяць шепіт тайний,
Земля заговорила...

З ким ти, матусю, розмовляєш?
Невже сама з собою?
До Господа я промовляю
З молитвою нічною.

Почув це Місяць і задумавсь:
Я теж ще не молився,
Піднявся високо у небо
І Богу поклонився.

О. Пацеровська

Урок 18

РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА – СВЯТО ЄДНОСТІ РОДИНИ

*Аж ось Ангол Господній з'явився коло них,
і слава Господня осяяла їх. І вони
перестрашились страхом великим...*

Та Ангол промовив до них:

*«Не лякайтесь, бо я ось благовіщу
вам радість велику, що станеться людям усім».*

Лк. 2, 9-10

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала,
Яка не бувала:
Над вертепом звізда ясна
Світу засіяла.

Де Христос родився,
З Діви воплотився,
Як чоловік пеленами
Убого повився.

Ангели співають:
«Слава!» — воскликають,
На небесах і на землі
Мир проповідують.

Давид виграє,
В гуслі ударяє,
Мелодійно і предивно
Бога вихваляє.

І ми теж співаймо,
Царя прославляймо,
Із Марії рожденному
Славу й честь віддаймо.
— Ой Ти, Царю, Царю,
Небесний Владарю,
Даруй літа щасливії
Сего дому господарю.
Даруй господарю,
Його господині,
Даруй літа щасливії
Нашій неньці-Україні.
В мирі проводити,
Тобі угодити
І з Тобою в Царстві Твоїм
Навік-віків жити.

Народна творчість

ІСУС ХРЕСТИТЬСЯ У ІВАНА

Ісусові було біля тридцяти років. Одного дня Він залишив Назарет і пішов над Йордан, де Іван проповідував і говорив до тих, що приходили до нього. Багато жидів слухали його, й Іван хрестив їх, коли вони визнавали свої гріхи.

Ісус також прийшов до Івана, щоб охреститися. Але Іван сказав до Нього: «Мені потрібно у Тебе хреститися, чому ж Ти приходиш до мене?» Ісус відповів йому: «Зроби Мені це», — й Іван хрестив Його. По своїм хрещенні Ісус вийшов з води і молився. Тоді відкрилось небо і над Ним появился Святий Дух у виді голуба, а присутні люди почули голос: «Це Син мій Улюблений, що Я його вповабав!»

Мт. 3

З галереї плоского даху вдалині видніються поля і сади. Листя на грушах уже пожовкло, а дикий виноград забарвлюється в червоне.

— У такий день, як сьогодні, душа торжествує в тілі від щастя! — підморгуючи до Ксаверля, каже виноградар. — Обійди-но навколо і роздивись. Яка тут краса!

Він знає, що хлопець не дуже любить засиджуватися серед дорослих. Попри сади, завітчані айстрами, Ксаверль йде дорогою вгору до виноградника.

А ось і сітчаста огорожа, замаєна диким виноградом. Ксаверль зупиняється і розглядає червоні листочки, що виблискують на сонці. Він знаходить листок, на якому вже немає жодної зеленої цяточки. Зовсім червоний. Такого гарного листочка Ксаверль ще не бачив.

— Мій Господи, як це прекрасно! — вигукує він. Його голос звучить надто дзвінко в тиші осинового дзижчання. Ксаверль прислухається до власного голосу і сміється від здивування.

— Мій Господи... — тепер вже ледь чутно промовляє Ксаверль, ніби остерігаючись, що хтось може його почути. Але поблизу немає нікого — він стоїть перед сітчастою огорожею зовсім один.

— Ти... — лине в тишу голос Ксаверля. — Ти, мій Господе, такого гарного листочка, як цей, напевно, і Сам ще ніколи не бачив!

У відповідь він чує сміх, сміх — зовсім близько, але поруч нікого немає.

Ксаверль тамує дихання і зосереджено прислухається.

— Це Ти, мій Господе?

— Так, це я.

— І Ти сміявся...

— Я дуже радий, що тобі сподобався листок.

Ксаверль задумався.

— Я теж іноді сміюся, якщо комусь подобається те, що я зробив.

Хлопець повертається до будиночка.

— Ну як, сподобалося? — питає виноградар. Ксаверль тільки киває головою.

Він чує, як нагорі розмовляють тато з мамою.

І раптом його пронизує думка: ось як це можна описати! Якщо хто-небудь запитає, як це звучить, коли сміється Господь, він скаже: «Високо і низько, урочисто і тихо одночасно. Так, як сміються разом мама і тато».

*Лене Майєр-Скуманц
Переклад Н. Лозінської*

СЛАВМО ГОСПОДА СВЯТОГО

Весь світ наповнений Тобою,
Тобою дихає земля,
Пташки підносяться до неба,
Величне славляче Ім'я.

Природа тихо між собою
Могутні вихваля діла,
Святою вчинені рукою,
Рукою Господа-Творця.

І діти в школах прославляють
Небесного свого Отця,
Науку Божую приймають
В довіри сповнені серця.

О. Пацєрковська

ЗМІСТ

УРОК 1. ВСТУП. ВИДИМИЙ ТА НЕВИДИМИЙ СВІТ	3
Запам'ятай!.....	3
Поклін Богові.....	4
УРОК 2. ЛЮБОВ БУДУЄ РОДИНУ	5
Гори, душо, безсмертною любов'ю.....	5
Тихо, бабуся відпочиває.....	5
УРОК 3. МОЯ РОДИНА	7
А серце тобі нічого не наказало?.....	7
«Світися, вогнику небесний...».....	8
Людина починається з добра.....	8
УРОК 4. БАТЬКО В СІМ'І	9
Наш Творець.....	9
Усі сили.....	10
Татова порада.....	10
УРОК 5. МАМА В СІМ'І	11
Тільки мама.....	11
Оповідання схвильованої Ганки.....	12
Матінка свята.....	12
УРОК 6. ДИТИНА В СІМ'І ТА РОДИНІ	13
Народження дитини.....	13
Мій Боже, я твоя дитина.....	14
Чи впізнає?.....	14
УРОКИ 7-8. ОБОВ'ЯЗКИ ДІТЕЙ У СІМ'І ТА РОДИНІ	15
Що може послухність?.....	15
День з Богом.....	16
Сашкове переживання.....	17
УРОК 9. СПІЛКУВАННЯ В РОДИНІ	18
Вислухай мене, Боже.....	18
Ксаверль вивідає свій жаль.....	19
УРОК 10. РОДИННИЙ ДІМ	21
Мені захотілось додому.....	21
Наша хата.....	22
УРОКИ 11-12. МУДРІСТЬ БАТЬКІВСЬКОГО НАВЧАННЯ	23
Дідусів заповіт.....	23
Хто там?.....	24
Двері твого серця.....	25
УРОК 13. СВЯТО В РОДИНІ	26
Дні святкові.....	26
Преображення Господне.....	27
УРОК 14. ВДЯЧНІСТЬ ДІТЕЙ БОГОВІ, СВОЇМ БАТЬКАМ	28
Вдячність.....	28
Сьома дочка.....	28
УРОК 15. СПІШІМО ТВОРИТИ ДОБРО	30
Пташки.....	30
Милосердя.....	30
«Господи! Коли Ти надихав мене...».....	31

УРОКИ 16-17. РІЗДВО ХРИСТОВЕ В УКРАЇНІ.	32
Різдво Ісуса Христа	32
Спів Ангелів	33
УРОК 18. РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА – СВЯТО УДНОСТІ РОДИНИ.	34
Нова радість стала	34
Ісус хреститься у Івана	35
Богоявлення	36
УРОКИ 19-20. ЗЕМЛЯ МОГО РОДУ	37
Мій рід	37
Подяка Богові за все	37
Ранок	37
Яка тут краса!	38
Золота скрипочка	39
УРОК 21. МОЯ РІДНЯ	40
Лист до батька	40
УРОК 22. ЗЕМЛЯ МОГО НАРОДУ	41
Над Дніпром	41
Дивосвіт	42
УРОКИ 23-24. ДУХОВНІ БАГАТСТВА МОГО НАРОДУ	43
Дикі звірі схиляються перед святим мучеником Неофітом	43
Якщо повіримо	45
Твій Охоронець	45
УРОК 25. ГОСТИННІСТЬ ТА ЩЕДРІСТЬ УКРАЇНЦІВ	46
Кожна хата – госпóда	46
Гостинність	47
УРОКИ 26-27. РОЛЬ ДУХОВНИХ ПРОВІДНИКІВ У ЖИТТІ НАШОГО НАРОДУ	48
Живуть на світі монахи	48
Ось якою буває молитва	50
Щира молитва	51
УРОКИ 28-29. ВЕЛИКОДНІ ЗВИЧАЇ В УКРАЇНСЬКІЙ РОДИНІ.	
ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ – НАЙБІЛЬШЕ ХРИСТИЯНСЬКЕ СВЯТО	52
Вербиця	52
З любові до людей	53
Яйце пасхальне	53
Казочка про писанку	53
Великдень	54
УРОКИ 30-31. РОЛЬ ЖІНКИ У ЖИТТІ НАРОДУ	55
Сльози Богородиці	55
Чому мама так хвалить?	56
Для матусі	57
УРОК 32. СЛАВНІ УКРАЇНСЬКІ РОДИ	58
Розмова Тараса Шевченка з матір'ю	58
Вічне життя	59
УРОКИ 33-34. ДОБРА РОДИНА, ДОБРА ДИТИНА – ЩАСЛИВИЙ НАРОД, ЦЕРКВА	
І ДЕРЖАВА. ПІДСУМОК ЗА РІК	60
Молитва за рідних	60
Ксаверль слухає, як сміється Господь	60
Славмо Господа святого	62